

ФІЛОСОФІЯ

УДК 130.2:316.7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14974209>

**Філософські аспекти глобалізації та їхній вплив на культурну
ідентичність**

Мороз Олена Василівна,

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри історії та методики
навчання, Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка, м. Кременець, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-4130-9018>

Саволайнен Інна Павлівна,

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри англійської філології,
Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-5531-9770>

Козловець Микола Адамович,

доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та
політології Житомирського державного університету імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-5242-912X>

Прийнято: 11.02.2025 | Опубліковано: 28.02.2025

***Анотація:** Глобалізація як тенденція розвитку сучасного світу, багатовимірний і трансформаційний феномен здійснює масштабний вплив на суспільство, економіку та культуру, ініціюючи докорінні зміни в усіх сферах*

людської діяльності. Це явище постає перед сучасною філософією як фундаментальний виклик, пов'язаний із необхідністю збереження культурної ідентичності в умовах домінування гомогенізаційних тенденцій. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подолання суперечностей між глобальними інтеграційними процесами та прагненням зберегти унікальність локальних і національних культур. Метою дослідження є осмислення філософських вимірів глобалізації та її впливу на культурну ідентичність, зокрема в аспекті діалектики між універсалізмом і партикуляризмом. Це дасть змогу не лише окреслити взаємодію цих процесів, а й сформувати концептуальні підходи до гармонізації глобальних і локальних цінностей. Результати дослідження вказують на двоїстий характер впливу глобалізації на культурні ідентичності: вона одночасно створює загрози та відкриває нові перспективи. Глобалізація, з одного боку, посилює процеси культурної гомогенізації, зумовлені домінуванням західних культурних моделей та зростанням споживацьких орієнтацій, що часто призводить до витіснення локальних традицій, мов і звичаїв на периферію суспільної уваги, а з другого, – створює сприятливе середовище для міжкультурного діалогу, що сприяє обміну ідеями, взаємному збагаченню культур, адаптації нових практик та інновацій при збереженні основних елементів культурної спадщини. Особливий інтерес становить виявлення феномену гібридних ідентичностей, які постають як результат динамічного синтезу локальних і глобальних впливів. Ці нові форми ідентичності ставлять під сумнів традиційні уявлення про культурну цілісність і водночас відкривають значний потенціал для зміцнення культурної стійкості та адаптивної еволюції в умовах глобалізованого світу. У висновках акцентується на потребі глибокої філософської переоцінки глобалізації, спрямованої на досягнення балансу між глобальною уніфікацією та збереженням культурного розмаїття.

Ключові слова: глобалізація, культурна глобалізація соціокультурні виклики, культурна ідентичність, ідентифікація, мультикультуралізм, космополітизм, універсалізм, локалізація, культурна гібридизація.

Philosophical aspects of globalization and their impact on cultural identity

Olena Moroz,

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of History and Method of Teaching, Kremenets Taras Shevchenko Regional Academy of Humanities and Pedagogy, Kremenets, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-4130-9018>

Inna Savolainen,

PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of English Philology and Philosophy of Language, Kyiv National Linguistic University, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-5531-9770>

Mykola Kozlovets,

Doctor of Philosophical Science, Professor, Professor of the Department of Philosophy and Political Science, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-5242-912X>

Abstract: *Globalization, as a trend in the development of the modern world and a multidimensional, transformative phenomenon, has a large-scale impact on society, the economy, and culture, initiating fundamental changes in all spheres of human activity. This phenomenon presents contemporary philosophy with a fundamental*

challenge: the need to preserve cultural identity in the face of dominant homogenizing trends. The relevance of this study stems from the necessity of reconciling the contradictions between global integration processes and the aspiration to maintain the uniqueness of local and national cultures. The purpose of the study is to explore the philosophical dimensions of globalization and its impact on cultural identity, particularly in the context of the dialectic between universalism and particularism. This approach will not only outline the interaction of these processes but also help formulate conceptual strategies for harmonizing global and local values. The study's findings highlight the dual nature of globalization's impact on cultural identities: it simultaneously poses threats and creates new opportunities. On one hand, globalization accelerates cultural homogenization due to the dominance of Western cultural models and the expansion of consumerism, often pushing local traditions, languages, and customs to the margins of public attention. On the other hand, it fosters an environment conducive to intercultural dialogue, facilitating the exchange of ideas, mutual cultural enrichment, and the adaptation of new practices and innovations while preserving core elements of cultural heritage. Of particular interest is the emergence of hybrid identities, which arise from the dynamic synthesis of local and global influences. These new identity forms challenge traditional notions of cultural integrity while offering significant potential for strengthening cultural resilience and adaptive evolution in a globalized world. The conclusions underscore the necessity of a profound philosophical reassessment of globalization, aimed at striking a balance between global unification and the preservation of cultural diversity

Key words: globalization, cultural globalization, sociocultural challenges, cultural identity, identification, multiculturalism, cosmopolitanism, universalism, localization, cultural hybridization.

Постановка проблеми. Глобалізація як тенденція розвитку сучасного світу, об'єктивний соціокультурний процес викликала активні дискусії про її наслідки для відтворення й збереження культурної ідентичності й самобутності націй та народів. Вона стирає географічні й культурні розбіжності, сприяючи досягненню нового рівня взаємозв'язку та взаємозалежності, циркуляції культурних практик, результатів духовної творчості в масштабі світу, але водночас породжує й значні виклики. Інтеграція й усталення взаємозалежності між політичними інституціями, стирання економічних меж між державами, швидке поширення глобальних технологій і культурних продуктів часто призводить до домінування певних культурних парадигм, особливо тих, що ґрунтуються на західних традиціях. Це домінування може спричинити витіснення локальних ідентичностей, руйнування традиційних практик й обмеження культурної автономії. Гомогенізаційні процеси глобалізації в умовах поширення споживацьких орієнтацій та глобальної культурної експансії посилили занепокоєння щодо втрати культурного розмаїття й розмивання унікальних ідентичностей, які історично визначали певні спільноти [1].

Водночас глобалізація створює можливості для культурної взаємодії, обміну та гібридизації, що може призвести до розвитку нових форм ідентичності. Однак цей процес порушує філософські питання про автентичність, належність і збереження культурної спадщини у світі, що швидко глобалізується. Ці питання ще більше ускладнюються динамікою глобальної влади, транснаціональних управлінських структур, які формують глобалізацію, оскільки маргіналізовані спільноти часто борються за утвердження своєї ідентичності на тлі панівних глобальних дискурсів [2].

Актуальність дослідження філософських аспектів глобалізації та її впливу на культурну ідентичність зумовлена глибинними змінами, які

глобалізація спричинила в сучасному суспільстві. Як динамічний і складний процес глобалізація пов'язала між собою економіки, технології та культури, поставивши під сумнів традиційні уявлення про культурний суверенітет та індивідуальність. Це актуалізувало питання щодо збереження культурної ідентичності на тлі гомогенізаційних впливів глобальної інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дослідженнях таких науковців, як С. Kerubo [3] та М. Cleveland, N. Papadopoulos, M. Laroche [4], вивчається вплив глобалізації на культурну ідентичність. Автори стверджують, що, хоча глобалізація сприяє культурному обміну та збагаченню місцевих культур, вона одночасно ставить під сумнів традиційні норми, що призводить до виникнення гібридних культурних форм. Ця двоякість підкреслює складність ролі глобалізації у формуванні культурних просторів.

Учені М. Beribe [5] та I. Ramadhan, I. Imran, M. A. Hardiansyah, C. Chappel, H. Firmansyah [6] присвятили свої праці вивченню складних взаємовідносин між глобалізацією та культурною ідентичністю, оцінюючи, як глобалізація одночасно загрожує культурному різноманіттю та збагачує локальні культури по всьому світу. Автори підкреслюють важливість розуміння нюансів культурної ідентичності в контексті взаємопов'язаного світу.

Науковець G. Santoso [7] досліджує концепцію культурної гомогенізації, згідно з якою панівні культури можуть нівелювати місцеві традиції, що призводить до зменшення культурного розмаїття. Учений акцентує на необхідності впровадження політики, яка б не лише захищала, а й сприяла розвитку культурного різноманіття у відповідь на глобалізаційні тенденції до гомогенізації.

Науковець В. Піщанська аналізує соціокультурні функції естетичної культури, її місце та роль в умовах трансформації сучасного українського

суспільства. Дослідження підкреслює, що естетичне сприйняття є ключовим у формуванні культурного середовища та національної ідентичності. Особливу увагу приділено впливу естетичних процесів на соціокультурну трансформацію, що є актуальним у контексті глобалізаційних викликів [17].

У праці таких авторів, як R. K. Chigangaidze, I. Mafa, T. G. Simango, E. Mudehwe [8], увага зосереджена на філософських аспектах культурної глобалізації. Науковці дослідили вплив інтеграції культур на індивідуальну та колективну ідентичність, підкресливши важливість усвідомлення наслідків культурних трансформацій у глобалізованому світі, зокрема їхнього впливу на психічне здоров'я.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є аналіз філософських вимірів глобалізації та їхнього впливу на культурну ідентичність, зокрема в аспекті діалектики між універсалізмом і партикуляризмом.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання: здійснити аналіз філософських вимірів глобалізації, визначити їхній вплив на культурну ідентичність, з'ясувати діалектичний взаємозв'язок між універсалізмом і партикуляризмом та оцінити, як цей взаємозв'язок формує культурні трансформації в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Глобалізація як один із феноменів сучасності є однією з головних тем філософського дискурсу, створюючи сприятливе підґрунтя для дослідження її теоретичних, онтологічних та аксіологічних вимірів [9]. Теоретичне осмислення глобалізації є багатограним процесом, що відображає її складну природу та різноманітність підходів до інтерпретації цього явища. Одним із найбільш поширених напрямів є ліберальна теорія, яка трактує глобалізацію як закономірний етап розвитку людства, що зумовлений технологічними інноваціями, економічною взаємозалежністю та поширенням демократичних ідеалів. Цей підхід

характеризується реалістичністю, акцентуючи на потенціалі глобалізації для зміцнення міжнародної співпраці, подолання національних кордонів та формування глобального суспільства, об'єднаного спільними цілями й цінностями.

Натомість критичні теорії, зокрема марксистські та постколоніальні підходи, пропонують альтернативний погляд на глобалізацію, ставлячи під сумнів її оптимістичну інтерпретацію. У межах цих підходів глобалізація постає як процес, що посилює соціальну та економічну нерівність, консолідує владу в руках транснаціональних корпорацій і сприяє закріпленню форм культурного імперіалізму. Критики підкреслюють, що риторика глобалізації часто маскує приховані структури домінування, де інтереси провідних держав та економічних еліт превалюють над інтересами маргіналізованих і вразливих груп. Це напруження між теоретичними підходами вказує на суперечливий характер глобалізації, що одночасно сприяє інтеграції та роз'єднанню, вивільненню потенціалу та новим формам підпорядкування [10].

Онтологічний вимір глобалізації полягає в трансформації базових уявлень про буття та існування в сучасному світі. Глобалізація змінює способи, якими люди та спільноти сприймають себе й своє місце в глобальному контексті. Зокрема, поширення глобальних комунікаційних мереж ставить під сумнів традиційні концепції ідентичності, які раніше спиралися на локальні або національні контексти. Усе більше людей опиняються в гібридизованому культурному просторі, де одночасно співіснують різноманітні ідентичності та культурні приналежності. Цей онтологічний зсув актуалізує питання про сутність спільноти, національної ідентичності та кордонів у світі, де фізичні й культурні межі стають дедалі умовнішими й менш чіткими.

Зрештою, глобалізація зумовлює необхідність переосмислення взаємовідносин між індивідом і суспільством. Традиційна філософська дилема

балансу між особистою автономією та колективними зобов'язаннями набуває нових масштабів у контексті глобальної взаємозалежності. Сучасний світ вимагає розробки етичних підходів, орієнтованих не лише на індивідуальні інтереси, але й на загальне благополуччя людства та планети. Така інтегративна етична перспектива ставить під сумнів усталені парадигми справедливості й відповідальності, закликаючи до їхньої адаптації в умовах глобального співіснування.

Аксіологічний вимір глобалізації акцентує на її впливі на формування та трансформацію суспільних цінностей і норм. Глобалізація, фактично, є процесом, що не лише відображає, а й формує ціннісні орієнтири суспільств. Її прихильники підкреслюють потенціал для поширення універсальних ідеалів, таких як права людини, демократичні принципи та екологічна відповідальність. Універсалізація цих цінностей сприяє формуванню відчуття спільної ідентичності людства, здатного об'єднати зусилля для подолання глобальних викликів, зокрема зміни клімату та економічної нерівності.

Проте аксіологічна критика глобалізації акцентує на послабленні місцевих традицій, мов і систем цінностей в умовах глобальної гомогенізації. Домінування неоліберальних економічних цінностей, заснованих на ідеях споживання та максимізації прибутку, нерідко супроводжується витісненням альтернативних моделей існування. У цьому контексті аксіологічна напруженість висвітлює потребу у визначенні цінностей, які мають слугувати основою глобалізації, а також необхідність інтеграції етичних принципів, що забезпечують рівноправність та справедливість у процесах глобальної інтеграції. Філософське осмислення глобалізації підкреслює її багатогранну природу, представляючи її як комплексний економічний, політичний, культурний та екзистенціальний процес.

Глобалізація та пов'язані з нею виклики культурній ідентичності є провідними темами сучасного філософського й соціокультурного дискурсу. Це явище, зумовлене посиленням глобальної взаємозалежності, суттєво змінює культурні виміри в усьому світі, руйнує основи національних культур і релятивує колишні культурно-цивілізаційні межі. Його основою є два взаємопов'язані процеси: потенційна втрата культурної автентичності та збагачення культур через їхнє взаємопроникнення, а також гібридизація культури, що виникає як синтез традиційного, локального й глобального. Ці процеси не лише створюють нові можливості, а й зумовлюють напруження, перетворюючи культурну ідентичність на сферу інтенсивних дискусій і переосмислення в умовах сучасної глобалізації.

Втрата культурної автентичності – одне з основних питань, яке найчастіше викликає стурбованість у зв'язку з глобалізацією. Проблема культурної ідентичності полягає насамперед в усвідомленому сприйнятті особою тих культурних норм та зразків поведінки, системи цінностей і мови, усвідомлення свого «Я» з позицій культурних характеристик, які панують у конкретній спільноті, виявленні лояльності до них, самоотожнення себе з цими культурними взірцями.

Глобальне поширення уніфікованих культурних форм, зумовлене діяльністю транснаціональних корпорацій, засобами масової інформації та орієнтацією на споживання, поступово витісняє місцеві традиції, мови та звичаї, які визначають культурну унікальність спільнот. Це явище часто описують як «культурний імперіалізм», коли панівні культурні стандарти економічно потужних країн нівелюють і маргіналізують культурні особливості менш впливових суспільств.

Традиційні форми музики, мистецтва та кухні можуть бути замінені або витіснені глобальними тенденціями, що призводить до уявної втрати

автентичності. Це порушує важливі питання про те, що означає зберігати культурну ідентичність в епоху стрімкої глобалізації, і чи може сама автентичність залишатися сталою концепцією [11].

Водночас процес глобалізації сприяє збагаченню культур через обмін ідеями, технологіями та практиками між країнами. Культурні взаємодії, що стали можливими завдяки розвитку комунікацій та транспорту, новітніх технологій, дозволяють суспільствам запозичувати, адаптувати та впроваджувати інновації в спосіб, який раніше здавався малоімовірним. Наприклад, глобальний доступ до мистецьких традицій, філософської думки та кулінарних технік може стимулювати творчість і сприяти появі нових форм самовираження, що виходять за межі географічних кордонів. Таке збагачення відображає динамічну та еволюційну сутність культури, ставлячи під сумнів статичне поняття автентичності. Хоча деякі дослідники розглядають цей процес як загрозу, а інші стверджують, що він є прикладом стійкості та адаптивності культурної ідентичності [12].

Поняття культурної гібридизації охоплює синтез традиційних і глобальних елементів, демонструючи, як культури адаптуються до глобалізації, зберігаючи при цьому свої унікальні особливості. Гібридизація передбачає поєднання місцевих традицій з міжнародними впливами, що сприяє створенню нових культурних форм, які не є ні повністю традиційними, ні повністю глобальними. Цей процес яскраво проявляється в різних сферах, зокрема, таких як музика, мода та мова. Наприклад, сучасні музичні жанри, як-от реггетон чи афробіт, є відображенням взаємодії місцевих ритмів і світових технологій виробництва, що дає можливість звертатися до різноманітних аудиторій по всьому світу. Так само традиційний текстиль і візерунки все частіше інтегруються в сучасний дизайн, зберігаючи культурну спадщину й водночас адаптуючись до вимог глобальних ринків.

Однак гібридизація культури не позбавлена певних викликів. З одного боку, вона сприяє інноваціям і міжкультурному взаєморозумінню, з другого, – порушує питання про розподіл влади та культурну апропріацію. Поєднання культур часто відбувається нерівномірно, коли панівні культури мають більший вплив на менш впливові. Такий дисбаланс може призвести до комерціалізації культурних елементів, позбавляючи їх початкового контексту й значення. Крім того, гібридизація може викликати опір серед спільнот, які прагнуть зберегти свою традиційну ідентичність, оскільки вони сприймають глобальні впливи як загрозу своїй культурній цілісності.

Взаємодія між втратою автентичності, культурним збагаченням і гібридизацією відображає складний і часто суперечливий характер впливу глобалізації на культурну ідентичність. У таблиці 1 висвітлено основні аспекти цих процесів (табл. 1).

Таблиця 1

Вплив глобалізації на культурну ідентичність

Аспект	Втрата автентичності	Культурне збагачення	Гібридизація
Визначення впливу	Руйнування унікальних культурних традицій	Розширення культурного розмаїття	Поєднання традиційних і світових елементів
Рушійні сили	Глобальні медіа, споживацькі тенденції, культурний імперіалізм	Міжкультурний обмін, технологічний прогрес	Глобальна взаємопов'язаність, творча адаптація
Приклади	Заміна традиційних ремесел масовим виробництвом	Ф'южн-кухня, глобальні мистецькі колаборації	Гібридні музичні жанри, модернізований традиційний одяг

Проблеми	Культурна гомогенізація, втрата ідентичності	Збереження місцевої автентичності	Дисбаланс влади, культурне привласнення
Потенційні результати	Культурний занепад, опір глобалізації	Інновації, міжкультурне взаєморозуміння	Створення нових культурних форм, переосмислення ідентичностей

Джерело: створено авторами на основі [11; 13]

Зазначимо, що діалектика глобалізації та збереження ідентичності є пріоритетним дискурсом у сучасній філософській, культурній та суспільно-політичній думці. Посилюючи взаємозалежність в економічній, культурній та технологічній сферах, глобалізація водночас спричиняє протидію, спрямовану на збереження відмінних ідентичностей. Така активна взаємодія проявляється в локалізації як свідомій відповіді на глобальні виклики, тоді як філософські засади мультикультуралізму пропонують важливе розуміння того, як узгодити розмаїття у взаємопов'язаному світі.

Локалізація є стратегічною та культурною відповіддю на гомогенізаційні тенденції глобалізації. Якщо глобалізація спрямована на знищення кордонів, інтегруючи ринки та культури на новому, масштабному рівні, то локалізація акцентує на збереженні локальних ідентичностей, традицій і практик. Це явище підкреслює прагнення культурних спільнот зберегти свою унікальність під тиском глобальної уніфікації. Локалізація проявляється в різноманітних рухах, що сприяють використанню мов корінних народів, відродженню традиційних ремесел і підтримці регіональної економіки в умовах домінування транснаціональних корпорацій. Наприклад, ініціативи, спрямовані на стимулювання споживання товарів місцевого виробництва, не тільки зміцнюють регіональну економіку, але й сприяють збереженню

культурних практик, притаманних певним географічним регіонам. Таким чином, локалізація є механізмом утвердження автономії, що протидіє домінуванню глобальних сил, забезпечуючи збереження культурної сутності спільнот у швидко змінюваному світі [14].

Філософські концепції мультикультуралізму створюють основу для розуміння того, як суспільство може приймати культурне розмаїття, зберігаючи при цьому соціальну згуртованість. Мультикультуралізм як філософська та політична доктрина пропагує співіснування розмаїття культурних ідентичностей у спільному соціальному чи політичному просторі. Центральним елементом цієї концепції є визнання культурного плюралізму як внутрішньої цінності, що відображає переконання в тому, що жодна культурна традиція не має монополії на істину чи мораль.

Мультикультуралізм відкидає концепцію культурної асиміляції, яка вимагає від меншин підпорядковуватися панівним культурним нормам суспільства. Натомість він пропонує модель інтеграції, яка дозволяє розвиватися різним формам культурного самовираження, не ставлячи під загрозу їхню автентичність. Такий підхід не тільки збагачує культурний простір, а й зміцнює соціальну структуру, сприяючи діалогу та взаємоповазі між різними етнокультурними групами. Однак мультикультуралізм має своїх критиків, які стверджують, що надмірний акцент на культурному розмаїтті може призвести до соціальної фрагментації або поставити під сумнів спільні цінності, важливі для національної єдності. Проте прихильники цієї концепції стверджують, що мультикультуралізм є важливою основою для розв'язання проблеми ідентичності в умовах сучасного глобалізованого світу [3].

Взаємодія між глобалізацією, локалізацією та мультикультуралізмом висвітлює діалектичний взаємозв'язок, у якому протилежні сили взаємодіють, створюючи нову культурну атмосферу [15]. У той час, як глобалізація прагне

до гомогенізації, локалізація й мультикультуралізм пропонують протидію, яка зберігає й пропагує розмаїття. Цю тенденцію проілюстровано в таблиці 2.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика глобалізації, локалізації та мультикультуралізму

Аспект	Глобалізація	Локалізація	Мультикультуралізм
Спрямованість	Інтеграція та стандартизація	Збереження місцевих традицій	Співіснування різноманітних культур
Рухливі сили	Економічна взаємозалежність, технології	Ідентичність громади, опір гомогенізації	Етичне визнання культурного плюралізму
Приклади	Поширення глобальних брендів, міжнародних інституцій	Популяризація місцевих мов, регіональних економік	Політика підтримки прав меншин, культурні фестивалі
Проблеми	Культурна гомогенізація, втрата ідентичності	Ризик ізоляціонізму, опір змінам	Потенціал для фрагментації, балансування між різноманітністю та єдністю
Очікувані результати	Уніфіковані глобальні системи, послаблення культурної самобутності	Зміцнення локальної ідентичності, культурна стійкість	Збагачення культурного середовища, соціальна користь

Джерело: створено авторами на основі [15; 16]

Ця діалектична основа наголошує на складності балансування між силами глобалізації та імперативом збереження культурної ідентичності. Локалізація та мультикультуралізм, попри відмінності в підходах, мають

спільну мету – протистояти знищенню культурного розмаїття. Локалізація зміцнює ідентичність у певному культурному та географічному контексті, виступаючи як форма опору проти нівеляції, спричиненої глобалізацією. Мультикультуралізм, відповідно, забезпечує філософську та етичну основу для визнання й підтримки різноманітності в межах спільних глобальних чи національних просторів.

Отже, культурна ідентичність у сучасному світі є відкритою і мобільною, тобто орієнтованою іншими етнокультурними і національними спільнотами, межі яких не є жорсткими. Діалектика глобалізації та збереження ідентичності вимагає виваженого поєднання взаємно суперечливих цінностей і пріоритетів. Хоча глобалізація відкриває нові можливості для інновацій та співпраці, її процеси мають бути збалансовані зусиллями, спрямованими на захист і підтримку культурного різноманіття. Локалізація й мультикультуралізм є важливими інструментами в цьому контексті, гарантуючи, що процес глобалізації не здійснюватиметься на шкоду культурному багатству та індивідуальній ідентичності.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Дослідження філософських аспектів глобалізації засвідчує її суперечливий вплив на культурну ідентичність. Глобалізація, з одного боку, сприяє культурній уніфікації та поширенню універсальних цінностей, таких як права людини та демократія, а з другого, – створює загрозу локальним традиціям та ментальностям. Це зумовлює напруження між гомогенізацією, спричиненою домінуванням західних культурних парадигм, та збереженням національної самобутності. На межі національних культур можна бачити не тільки взаємодію та зближення культур, але й відштовхування їх одна від одної. У цьому контексті важливими є механізми культурної гібридизації, які дозволяють інтегрувати глобальні елементи без втрати локальної ідентичності.

Реалізація такого напрямку розвитку передбачає поступову трансформацію сучасних національних культур та їхнє екзистенційне зближення.

Філософське переосмислення феномена глобалізації вказує на необхідність забезпечення балансу між глобальною інтеграцією та повагою до культурного різноманіття. Тільки закоріненість у національній традиції може породити в діалозі з іншими культурами нову духовність, яка буде чутливою до інших культурних світів. Саме зближення культур є бажаним, а не асиміляція, адже остання не тільки збіднює духовну палітру людства, а й викликає конфлікти, які негативно позначаються на культурному розвитку. Кожна культура відносно іншої виконує функції не тільки збереження своєї ідентичності, а й підтримує іншу ідентичність. Це вимагає зусиль із боку політиків, культурних лідерів та науковців, які повинні розробляти інклюзивні підходи, що підтримують діалог між культурами та формують основу для глобальної етики взаємоповаги й толерантності. Лише через активне сприяння міжкультурній взаємодії та інтеграції культур можна досягти стійкого співіснування в глобалізованому світі.

Перспективи подальших наукових досліджень передбачають вивчення ефективних механізмів культурної гібридизації, які сприятимуть гармонійному поєднанню глобальних і локальних цінностей. Водночас важливо дослідити філософські засади глобальної етики, що забезпечуватимуть діалогічність та взаємоповагу між культурами в процесі глобалізації.

Список використаних джерел

1. Хохлова М. Феномен концепту «транснаціональної ідентичності» та його кристалізація через призму глобалізації. *Філософія та політологія в*

контексті сучасної культури. 2021. №13 (2). С. 122–129. DOI: <https://doi.org/10.15421/352132>

2. Верменич Я. Глобалізація vs локалізація: діалектика взаємодії у сучасному світі. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2021. № 30. С. 207–224. DOI: <https://doi.org/10.15407/mzu2021.30.207>

3. Kerubo C. The Impact of Globalization on Cultural Identity. *International Journal of Philosophy*. 2024. Vol. 3. № 4. URL: <https://carijournals.org/journals/index.php/IJP/article/view/2097> (date of access: 24.12.2024).

4. Cleveland M., Papadopoulos N., Laroche M. Global consumer culture and national identity as drivers of materialism: an international study of convergence and divergence. *International Marketing Review*. 2022. Vol. 39. № 2. P. 207–241. DOI: 10.1108/IMR02-2021-0097

5. Beribe M. F. B. The impact of globalization on content and subjects in the curriculum in Madrasah Ibtidaiyah: Challenges and opportunities. *At-Tasyrih jurnal pendidikan dan hukum Islam*. 2023. Vol. 9 № 1. P. 54–68. DOI: 10.55849/attasyrih.v9i1.157

6. Ramadhan I., Imran I., Hardiansyah M. A., Chappel C., Firmansyah H. Preserve the existence of balala'tamakng tradition of dayak ethnic to maintain the national identity of indonesia. *Jurnal Pendidikan PKN (Pancasila dan Kewarganegaraan)*. 2023. Vol. 4. № 1. P. 28–44. DOI: <https://doi.org/10.26418/jppkn.v4i1.61234>

7. Santoso G. Civic Education Based on 21st Century Skills in Philosophical, Theoretical and Futurist Resolution Dimensions at Muhammadiyah University of Jakarta:(UMJ). *World journal of business research and project management*. 2021. Vol. 1. № 02. P. 103–113. DOI: <https://doi.org/10.29138/brpm.v1i02.67>

8. Chigangaidze R. K., Mafa I., Simango T. G., Mudehwe E. Establishing the relevance of the Ubuntu philosophy in social work practice: Inspired by the Ubuntu World Social Work Day, 2021 celebrations and the IFSW and IASSW's (2014) Global Definition of Social Work. *International Social Work*. 2023. Vol. 66. № 1. P. 6–20. DOI: <https://doi.org/10.1177/00208728221078374>
9. Роде С. Глобалізація освітнього простору сучасної України: соціально-філософський дискурс. *Просторовий розвиток*. 2023. № 6. С. 386–405. DOI: <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2023.6.386-405>
10. Висоцька Н. Постколоніальна теорія та літературознавча американістика: зони контакту. *Іноземна філологія*. 2022. № 135. С. 121–134. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/fpl.2022.135.3812>
11. Макарова М. В. Взаємозв'язок глобалізації та культури у сучасному світі. *Питання культурології*. 2022. № 40. С. 54–61. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269356>
12. Піщанська В. М. Козацька культура доби українського бароко: релігійно-естетичний синкретизм духовної сфери: : дис. на здобуття наук. ступ. д-ра культурології : 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2018. 433 с.
13. Гордійчук О. Перспективи та небезпеки глобалізації: соціально-філософський контекст. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2021. № 39. С. 30–37. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.39.4>
14. Тернавська В. М. Правотворчість держави в умовах глобалізації та глокалізації як основних тенденцій у праві. *Нове українське право*. 2024. № 2. С. 95–101. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2024.2.12>
15. Лерник С. Світова глобалізація: політико-економічний, духовно-культурний виміри та прогноз подальшого розвитку. *Наукові перспективи*. 2021. № 10. С. 73–87. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-4\(10\)-73-87](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-4(10)-73-87)

16. Зимовець Р. Сучасні межі конституційного патріотизму. *Філософія права і загальна теорія права*. 2022. № 2. DOI: <https://doi.org/10.21564/2707-7039.2.318391>

17. Піщанська, В. М. СПЕЦИФІКА ЕСТЕТИЧНОГО У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. *Культурологічний альманах*. 2024. (2), 373–379. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.46>